

www.oljan.fo

Jan Müller

06 - 12 - 2012

Frá Exit Føroyar til fólkavøxtur

Fólkafráflyting er størsta avbjóðing fyri okkara samfelag, og vit kunnu venda gongdini. Vit kunnu skapa eina blómandi framtíð fyri okkara land, segði Kaj Leo Johannessen, løgmaður, tá hann setti tiltakið Frá Exit Føroyar til fólkavøxtur á Hotel Føroyum seinnapartin. Hóttan Ein tann størsta hóttanin móti føroyska samfelagnum er fráflytingin og harvið minkandi fólkatalið. Hetta er nakað, sum hevur átt nógvar yvirskriftir í seinastuni, bæði á løgtingi, í føroysku miðlunum og ikki minst á sosialu miðlunum. Hetta álvarsmál fekk teir báðar Høgna Reistrup og Hera á Rógvi at taka stig til at geva út bókina Exit Føroyar, har fleiri føroyingar geva sítt íkast til kjakið um henda áhugaverda og álvarsliga spurning. Teir báðir stigtakararnir ætla ikki at gevast við hesi bókini men hava í kvittanum at skipa fyri kjakfundum her heima og burturi og lögdu fyri við tiltaki á Hotel Føroyum undir heitinum Exit Føroyar til Fólkavøxtur. Spurningurin má hava rakt í blett hjá mongum, tí ikki færri enn 300 fólk møttu til tiltakið. Fyriestrarhaldararnir vóru lutvíst tey somu, sum hava skrivað í bókini Exit Føroyar. Har vóru Ben Arabo, stjóri í Atlantic Petroleum, Katrin Kallsberg, forkvinna í Javnstøðunevndini, Regin Jacobsen, stjóri í Bakkafrost og Johanna á Bergi, stjóri í Faroeship. Harafrat høvdu Annika Olsen, landsstýriskvinna og Edmund Joensen, fólkatingsmaður framløgur. Fólkíð dýrabarasta tilfeingið Tað var Kai Leo Holm Johannessen, løgmaður, sum setti tiltakið. Hann vísti á, at fólkíð er dýrabarasta tilfeingi hjá eini tjóð og helt fram - Eftir fleiri ár við vøkstri, er fólkatalið farið at falla. Seinastu árin er tilflytingin minkað, meðan fráflytingin hevur verið stöðug. Vit skulu tó bara aftur til 2009 fyri at finna árið, tá fólkatalið toppaði. Talan er um eina minking í fólkatalinum á eini 300 fólk. Eitt tal, sum kanska ikki ljóðar av tí nógva. Vit mugu hava í huga, at seinastu árin hava Føroyar verið merktar av búskaparkreppuni, sum rakti heimin í 2008. Vit hava heldur ikki

upplivað hópfráflyting, sum vit gjørdu undir kreppuni í 90unum. Og fólkatalið er í dag áleið tað sama, sum tá kreppan byrjaði. Vit skulu tó taka hesa gongd í størsta álvara. Tí um fólkatalið heldur fram at minka, kemur tað at fáa álvarsligar avleiðingar í framtíðini. Ikki ov seint at venda gongd Tað er ikki ov seint at venda gongdini. Landsstýrið er farið undir at gera eina heildarætlan, og ein arbeiðsbólkur er settur við embætisfólki og umboðum fyri Vinnuhúsið og Setrið. Ætlanin skal vera liðug 1. apríl. Málið er at geva boð uppá bæði stuttíðar og langtíðar loysnir fyri, hvussu vit kunnu venda gongdini, so Føroyar verða eitt stað, har fólk støðast og leita aftur til, heldur enn leita frá. Vit skulu arbeiða fyri, at tey, sum ynskja at verða í Føroyum og nema sær útbúgving, hava móguleika fyri tí. Vit mugu gera okkara til at betra um bústaðarviðurskiptini og lækka um kostnaðarstøðið. Og ikki minst mugu vit skapa tryggar og støðugar karmar fyri verandi og nýggjum vinnum. Her finst ikki nøkur einføld loysn. Hetta er ikki ein avbjóðing, sum samgongan og tað almenna kann loysa einsamalt. Vit hava øll eina ábyrgd - tað almenna, vinnulívið - hvør einstakur av okkum. Tøkk til Hera og Høgna Tí gleðist eg um, at tit báðir Heri Á Rógvi og Høgna Reistrup hava tikið stig til og ritstjórnað bókina Exit Føroyar, sum viðger fólkaflyting. Vit hava brúk fyri einum góðum og gevandi kjaki um evnið. Kjaki er ein lívæðr í einum samfelag. Eitt gott og munagott kjaki flytur mørk og kann flyta eitt samfelag fram á leið. Eg gleðist eisini nógv um hetta tiltakið, har umboð fyri vinnuna koma við teirra boðum uppá, hvussu vit, sum samfelag, kunnu skapa fólkavøkstur. Tí ein grundleggjandi fyrirtreyt fyri fólkavøkstri eru góðir arbeiðsmøguleikar. Og her hevur vinnan ein altavgerandi móguleika at gera sítt. Tí ein meira fjølbroyttur arbeiðsmarknaður er ein avgerandi fortreyt, og bæði vinna og tað almenna kunnu verða betri at gagnnýta know howið hjá okkara landsmonnum og -kvinnum, sum búgva uttanlands. Trivnaður snýr seg tó ikki einans um arbeiðsmøguleikar og vælferðartænastur. Tá alt kemur til alt, snýr eitt gott samfelag seg eisini um eygað, sum sær og um virði, sum ikki kunnu metast í krónum og oyrum. ? Vit kunnu øll gera okkara fyri, at Føroyar eru eitt samfelag, har tolsemi, javnstøða og ymiskleiki eru grundarsteinarnir. Eitt samfelag, sum rúmar øllum borgarum, sum ynskja at búleikast her. Vit búgva ikki her av praktiskum orsøkum. Vit hava valt at liva her, tí vit bera ein tokka til hetta stað. Ein tokki, sum ger hesar oyggjar til okkara heim fram um øll onnur pláss og støð í heiminum. Gott stað at búgva í Føroyar eru eitt gott stað at liva í og hava nógv at bjóða teimum, sum vilja seta búgv her. Og ímyndin av og umdømi hjá einum staði eigur sín stóra lut í, um fólk vilja seta búgv har. Og velja vit at siga og endurtaka fyri okkum sjálvum og øðrum, at Føroyar onki hava at bjóða, so skulu tey nokk trúgva okkum. Fólk leitar hagar tey halda gott er at vera. Fólkaflyting er størsta avbjóðing fyri okkara samfelag, og vit kunnu venda gongdini. Vit kunnu skapa eina blómandi framtíð fyri okkara land. Gjøgnum tíðirnar hava føroyingar upplivað upp- og niðurgangstíðir. Tó hava vit bygt eitt samfelag, sum telist millum heimsins ríkastu og bestu at liva í. Hetta høvdu vit ikki megnað, um vit ikki høvdu evnini til at tillaga okkum til nýggjar tíðir og fylgja við í menningini í heiminum. Tí vit vilja, eins og onnur undan okkum, skapa eitt gott og trygt